

Utvärdering

Föräldrar, lärare och
lokal referensgrupp

Utvecklingsarbetet **FRISTADS**BARN Eskilstuna kommun

Eskilstuna 2002-12-02

Lotta Engström och Cecilia Kallenberg

UTVÄRDERING FRISTADSBARN

Föräldrar, lärare och lokal referensgrupp

Inledning

Utvecklingsarbetet Fristadsbarn i Eskilstuna är en del i skolans förändringsarbete för att tillgodose enskilda elevers behov. Arbetet har pågått sedan hösten 2000. Som ett led i uppföljningen av Fristadsbarn har vi träffat de vuxna som på olika sätt har funnits kring de barn som deltagit i grupperna. Vi har tidigare kontinuerligt under åren träffat de aktuella barnen och intervjuat dem kring kamratrelationer och deras syn på sig själva i relation till olika aspekter. Detta material har använts för utvärdering och finns presenterat i Slutrapport Utvecklingsarbetet Fristadsbarn, Eskilstuna kommun, 2002. I rapporten redovisas också barnens svar på de frågor vi ställde om hur de uppfattat och tyckt om att vara med i Fristadsbarn. Vi, Lotta Engström och Cecilia Kallenberg, är båda leg. psykologer med mångårig erfarenhet av arbete med barn och ungdomar.

Metod

För att utvärdera de olika gruppernas inställning och syn på Fristadsbarn har vi valt olika metoder:

Föräldrarna kallades till individuella intervjusamtal i Fristadsbarns lokaler. Vi intervjuade de föräldrar vars barn vi tidigare träffat vilket gjorde att vi själva hade träffat deras barn och hade en bild av barnet. Sex av de åtta föräldrarna/föräldraparen kom till intervjuerna. Resterande två kontaktades och intervjuades per telefon. De frågeområden som behandlades i intervjuerna finns redovisade nedan i texten.

Lärare samt övrig skolpersonal som arbetat med de barn som deltagit i grupperna kontaktades av rektor Leif Andersson vid Björkorpsskolan. De ombads fylla i en enkät (se bilaga 1) och samlades därefter till ett gruppsamtal kring enkätens frågor. En del av de lärare som haft nära kontakt med barnen hade slutat vid skolan och kunde därför inte delta i utvärderingen. De lärare som var representerade vid gruppsamtalet hade ändå en tillräcklig kännedom om alla de aktuella barnen. I gruppsamtalet deltog dessutom rektor Leif Andersson.

För deltagarna i den lokala referensgruppen konstruerades en enkät (se bilaga 2). Fem av de elva personerna som deltagit i den lokala referensgruppen har besvarat enkäten. Övriga har, trots påminnelse, inte besvarat enkäten.

Resultat

Föräldrainservjuerna - inledning

Föräldrainservjuerna konstruerades kring olika frågeområden. Syftet var att få en uppfattning om föräldrarnas syn på deras barns deltagande i Fristadsbarn. I detta ingick hur de såg på barnens situation både innan de fick börja i gruppen, under tiden som arbetet pågick och efter avslutet. Vidare samtalande vi om hur föräldrarna såg på barnens utveckling och ett eventuellt samband med Fristadsbarn.

Information och förädrakontakt

Ett av frågeområdena var hur föräldrarna uppfattade erbjudandet om att deras barn fick börja i gruppen. Flera av föräldrarna berättade om barnens situation innan gruppen. Gemensamt var att det inte för något barn fungerat i skolan, om än på olika sätt. Flera föräldrar förmedlade att de då kände en stark oro för sitt barn. De beskrev att barnet befunnit sig i konflikter, både med andra barn och med vuxna. Problem fanns såväl i skolan som hemma. Flertalet föräldrar lyfte fram att man var i ett läge ”då man ville pröva allt”. Erbjudandet om att delta kom från skolan. Ingen av föräldrarna kände sig tveksam utan tackade ja genast, även om man inte riktigt visste vad erbjudandet innehöll. Någon förälder uttryckte att det till en början lät ”lite flummigt” att barnen skulle få spela trumma och måla, andra tyckte att det lät bra att deras barn t ex skulle få spela teater och på så sätt träna sig på att våga prata inför andra. Ytterligare en förälder sa att ”allt som mitt barn kan få är bra”.

Ledarna för grupperna; Lena Larsson och Per Apelmo, gjorde ett oanmält hembesök hos alla familjerna vid starten, för att presentera sig själva och Fristadsbarn. Alla föräldrarna uttryckte sig positivt till att få ett besök av dem. Någon förälder tyckte att det var ”chockerande” med det oväntade besöket men ansåg att det var mycket positivt och viktigt. Föräldrarna uttryckte att det kändes tryggt och bra att Lena och Per bemötte dem och deras barn på ett avspänt och lyhört sätt. Stämningen blev god. Ett tecken på detta var att det barn som annars oftast undvek kontakt med andra och sprang och gömde sig, uppskattade deras besök och ville vara med hela tiden. Sammantaget ansåg föräldrarna att de genom det oanmälda besöket fick ett direkt förtroende för ledarna. Flera av föräldrarna menade att det skapade en trygghet att märka att barnen blev väl omhändertagna.

Den information som föräldrarna fick vid besöket, och av skolan, har uppfattats lite olika. Någon förälder beskriver det som att de fick veta att Per och Lena skulle träffa barnen och ”hjälpa dem med det som fattas dem; hjälpa dem att lära sig saker”. Någon annan berättar att hon uppfattat att syftet med gruppen, för hennes barn, var att han skulle bli lugnare i skolan. Andra föräldrar uppfattade att gruppen skulle leda till att deras barn bättre skulle kunna hantera konflikter.

Även fortsättningsvis har föräldrarna känt ett förtroende för ledarna. Flera föräldrar berättade att de känt en öppenhet från ledarnas sida och att de alltid varit välkomna att ta kontakt med Lena och Per i vad det än gäller. På vår fråga om de känner att de har fått tillräckligt med information om gruppen svarade samtliga ja. Någon förälder har uppskattat att Per och Lena vid flera tillfällen har kommit hem till dem ”utan förvarning” för att berätta om hur arbetet går eller i samband med att något särskilt hade hänt. I lite olika utsträckning har föräldrarna närvarat på de aktiviteter som de bjudits in till då de själva har fått prova på det som barnen har fått göra i gruppen.

Förväntningar

Det har varit tydligt att samtliga föräldrar inte haft särskilt starka eller många förhoppningar om vad gruppen skulle kunna hjälpa deras barn med. En förälder beskrev att hon egentligen inte hade några förväntningar. ”Blir det bra så är det bra, i annat fall har vi i alla fall försökt.” Hon hoppades lite på att hennes barns självförtroende skulle stärkas något. Ett bättre självförtroende är en förhoppning som även andra föräldrar har uttryckt. Någon förälder har också uttryckt att en förväntan var att barnet skulle lära sig skriva och lyda. Ytterligare en annan förälder uppfattade att barnet behövde få leka och skulle få göra det i gruppen.

Tiden i gruppen

Gruppen träffades i en särskild lokal som ligger utanför skolområdet. Nästan alla föräldrar har velat lyfta fram miljöombytet som något positivt och att barnen hämtades av ledarna bara i början. Föräldrarna trodde att det stärkte barnen att klara av att ta ett ansvar för att gå till och från gruppen. Flera hyste till en början farhågor om att barnen inte skulle kunna ta sig, på egen hand, från skolan till grupplokalen. Föräldrarna tolkade det som att barnen var motiverade eftersom de faktiskt kom fram och inte hittade på något annat istället. En förälder uppfattade att hennes barn under en period var rädd för att gå till lokalen då han kunde träffa på barn som hotade honom. Problemet hanterades genom att modern följde med sitt barn till lokalen under denna period. Därefter gick denna pojke åter på egen hand till gruppen.

Det har varierat hur mycket barnen berättat hemma om gruppen. En del har varit mer öppna och andra mindre. Det är påtagligt att föräldrarna i en hög utsträckning har tagit fasta på barnens lust och förmåga att gå till gruppen. Frånvaron av protester från barnen har av flera föräldrar tolkats som ett mycket gott tecken, väl medvetna om att barnen inte artigt går dit. En förälder sa om sin son att: ”Han har varit glad när han har gått dit och han har varit glad när han har kommit därifrån.” Ett barn har varit tydligt med att han tyckt om och sett fram emot att gå till gruppen. Ett annat uttryck för att gruppen var viktig är att föräldrarna uppfattat att deras barn varit stolta över vad de lärt sig. Som ett exempel kan nämnas att ett barn på eget initiativ införde och lärde ut massage till sina klasskamrater i skolan. Han har också pratat mycket om gruppen hemma. Ett annat barn har under en period inte alls velat gå men föräldern uppfattade att motståndet handlade om andra saker än själva gruppen.

Utveckling och metod

Några av föräldrarna har fört fram att de expressiva metoderna passat just deras barn väl, andra är osäkra på vilken betydelse metoderna haft, istället har de betonat den mindre gruppen och vuxentäthet som viktiga faktorer. Flera av föräldrarna har framfört att Per och Lena som personer varit betydelsefulla för barnens utveckling. Mötet har dessa föräldrar tyckt varit det allra viktigaste, till och med en ”grundförutsättning”. ”Ledarna var varsamma på ett följsamt sätt.” ”Han kände sig välkommen där, kunde öppna sig för dem.”

Alla föräldrar har på något sätt uttryckt att det just är i kontakten med andra som svårigheterna funnits och därför har gruppen, och inte en enskild kontakt, varit en bra träning för barnen. Ytterligare en tanke som flera lyft fram är att barnen verkar ha mått väl av att få träffa andra barn som också har problem av något slag. Genomgående formuleras förändring hos barnen i relationstermer, som t ex ”klarar bättre konflikter”, ”kan nu bättre se sin egen del”, ”tål mer motgångar och kritik”, ”kan samspela bättre”, ”tar mer initiativ”, ”umgås mer med jämnåriga kamrater”, ”bjuder inte lika stort motstånd vid kravsituationer”, ”har blivit lugnare och lydigare”. Flera har även nämnt att en skillnad till det bättre märkts i relation till såväl föräldrar som syskon, t ex ”lekar mer med sina syskon, visar hänsyn, har börjat förstå att

andra människor tänker och känner”. Lärare har till föräldrarna förmedlat att barnen ”blivit stora”, ”klarar av förändringar och är lättare att ha att göra med”. ”Har mognat”.

För föräldrarna verkar det ha betytt mycket att rapporterna om incidenter i skolan minskat betydligt, de har fått färre rapporter om vad barnen inte klarat av under dagen. Föräldrarna har uppfattat att barnen är mindre ofta i konflikt med andra barn. ”Han har lärt sig förhandlingsteknik.” Föräldrarna berättar också att barnen kan hantera och lösa de konflikter som uppstår i vardagen bättre. ”Svarar på tilltal och kan hantera sin aggressivitet bättre.”

Alla föräldrar anser att deras barn har fått ett stärkt självförtroende. För någon har det vänt helt och hållet till det bättre, för andra kvarstår vissa svårigheter. En förälder uttryckte att det var en rimlig förändring att förvänta sig, med tanke på de stora svårigheter barnet hade från början. En annan förälder sa att det är svårt att se en utveckling eftersom svårigheterna är så stora. ”Gruppen är bara en del av vad vårt barn behöver.” Flera föräldrar pratar om att när det går framåt för barnen kan man som förälder ta ett steg bakåt. Ju mer barnet klarar desto mer vila för föräldrarna. Det har varit ett tydligt tecken på positiv utveckling.

En observation är att barnet i sitt beteende börjat likna andra jämnåriga barn, att barnet inte tedde sig så annorlunda och udda längre. Några har märkt en ”ökad stabilitet inne i barnet”, ”är inte längre i kaos”.

Ett par föräldrar har uttryckt tveksamhet till att barnen i en så stor utsträckning fått välja själva vad de fått göra. De har efterfrågat mer styrning.

Flertalet föräldrar känner att gruppen pågick lagom lång tid. För några barn har kontakten med Lena och Per fortsatt i enskilda kontakter. Någon förälder lyfte fram att det gjorde att avslutet blev lättare för barnet. Föräldrarna har märkt blandade känslor hos barnet inför avslutet, både ledsnad och att de verkat nöjda med det som de fått ut av gruppen.

Ett av barnen har till sin förälder sagt ”att få träffa Lena och Per är det bästa som har hänt mig”.

En del föräldrar framhåller också att det är svårt för dem att veta i vilken utsträckning just Fristadsbarn har bidragit till den positiva utvecklingen. De menar att det även kan handla om andra saker som naturlig mognad, att de fått börja i mindre grupp i skolan och liknande.

Lärarenkät samt gruppsamtal

Det var skolan som valde ut de barn som skulle delta i Fristadsbarn. Endast en av barnens föräldrar tackade nej medan övriga tacksamt ville låta sina barn försöka. Lärarna beskrev de barn som valdes ut till gruppen som ”speciella barn” som behövde mycket och som inte fungerade så väl eller inte alls i skolan. För flera nämns att det var ett ”akutläge”. Skolan ville möta upp och ge dessa barn något. En lärare sa ”att barnen skulle få glädje i något annat”. Skolan ville vara öppen för nya idéer och kände att Fristadsbarn var en möjlighet att prova.

Lärarna ansåg att barnen var i stort behov av uppmärksamhet. Som lärare har man ingen möjlighet att tillgodose detta för ett enskilt barn, berättade de. Barnen klarade generellt inte av att vara i stor grupp. En del av barnen sökte negativ uppmärksamhet, ville vara i centrum och bli sedda. Lärarna uppfattade ett dåligt självförtroende hos samtliga barn.

Lärarna uppfattade vidare att barnen kände sig *utvalda* snarare än *utpekade*. Flera av barnen hade inställningen att det var skönt att slippa en vanlig lektion. Något barn var ambivalent till att gå ifrån skolan men inte till att gå till gruppen. Barnet kände oro inför vad som eventuellt skulle missas i den vanliga skolverksamheten. Lärarna trodde att det för barnen var positivt med miljöombyte; att få byta lokal, även om det fanns uppenbara risker med att barnen skulle hamna på avvägar på väg mot Fristadsbarn. Detta har ändå gått överraskande bra, anser lärarna.

Flertalet barn har i skolan varit öppet och tydligt positiva till gruppen. De ville gå dit och berättade spontant om vad man skulle göra eller hade gjort. Endast ett barn visade motstånd, och ville inte gå dit. En möjlig tolkning som framfördes var att just detta barn hade en så pressad livssituation att det inte fanns en möjlighet att i tillräcklig lugn och ro gå in i gruppen. Inget barn har, så vitt dessa lärare vet och har märkt, blivit retat för att det gått iväg till annan verksamhet under skoltid. Skolan har varit mån om att förmedla att gruppen är något positivt. Det har varit viktigt att betrakta gruppen som en chans snarare än att man pekar ut ett barn som störande och omöjlig att ha i vanlig klass. Flera lärare lyfte fram en tro på att inläring kan underlättas genom expressiva metoder. De berättade att de ville att barnen skulle få en möjlighet att uttrycka sig. Dock har inte metoden i sig varit avgörande för deras optimism eftersom lärarna ansåg att barnen behövde erbjudas något mer än det skolan hade att ge dem.

Vad gäller barnens utveckling berättade lärarna att några av barnen har "blivit större, mognat, fått ett bättre självförtroende". De har även blivit "säkrare i kontakten". För ett barn sägs att "Fristadsbarn har passat precis". Ett barn beskrivs kunna "behärska sig bättre". För ett annat barn sägs utveckling bestå av att han är "mer trygg i sig själv, kan ta initiativ, går framåt i sin takt, det är de små stegen som märks". Nästan alla barn uppfattas av lärarna fungera bättre i grupp och i kontakten med såväl jämnåriga som vuxna. För flera av barnen märks en bättre känslomässig balans. Man uppfattar att barnen tidigare var kaotiska och ofta i väldiga konflikter med sig själva och omgivningen och man har märkt ett större lugn. För ett barn har inte lärarna märkt någon framgång. Han tål fortfarande väldigt lite av motgångar, och blir lätt provocerad.

Vad har varit bra? Lärarna tror att Fristadsbarn, för barnen, har känts som att få en chans och att känna sig utvald. Den uppmärksamhet som barnen har fått anses ha varit oerhört viktig. Barnen har fått träning i att vara ihop med andra barn och i att lösa konflikter. De har "fått måla av sig" och "möta vuxna som kan förstå och tolka barnens känslor och reaktioner."

En aspekt som togs upp i gruppsamtalet handlade om hur pass kostnadseffektivt Fristadsbarn har varit. Det är svårt att veta utkomst i förhållande till vad det kostar. Flera av lärarna lyfte fram att det var ett akut läge som just då behövde mötas upp med en insats. Det är svårt att veta om matchningen barn och Fristadsbarn är den bästa. En fråga som lärarna ställde sig kan formuleras som: Vilken grupp av barn är mest hjälpt av en verksamhet som Fristadsbarn?

Lärarna anser att barnens sociala sammanhang har en stor betydelse, till exempel vilket stöd barnen får hemifrån. Lärarna betonar att föräldrabesöket är oerhört viktigt; "att man har föräldrarna med sig". De såg mycket positivt på att ledarna var på hembesök i de respektive familjerna. Lärarna trodde att föräldrarna hade uppskattat besöken och att ledarna på ett lyhört sätt försökt lyssna till olika synpunkter, önskingar och farhågor. Lärarna uttalade en stark önskan om ett utökat föräldrabesök om utvecklingsarbetet Fristadsbarn ska fortsätta. Lärarna har uppfattat att en del föräldrar tillskriver *bara barnet* eller *bara skolan* som problem, inte en samverkan mellan olika faktorer. De tror att det varit bra att Fristadsbarn har varit frikopplat från myndighetsutövning vilket kanske har ökat föräldrarnas benägenhet att medverka.

Lärarna talade om Fristadsbarn som något övervägande positivt för barnen. De tycker att de kan se en positiv utveckling för flertalet barn, även om de samtidigt tar upp svårigheten att avgöra vad som egentligen haft betydelse. Vad är naturlig mognad och vad beror på andra faktorer såsom t ex förändringar i psykosociala miljön eller byte av skolklass? I vilken utsträckning kan förändringen tillskrivas just den här insatsen, Fristadsbarn?

Slutligen trodde lärarna att metoden skulle passa många barn på skolan. De har sett det som något positivt att grupperna varit integrerade som en del i skolans verksamhet; att barnets personliga utveckling ses som en del av inläringen. De nämnde också att det alltid är viktigt att ha rimliga förväntningar utifrån barnens sammanhang, hur stora problemen är från början, vilket stöd som finns runt barnet, barnets egna resurser, hur lång tid som svårigheterna funnits mm.

Enkäten för lokal referensgrupp

Endast fem av elva i den lokala referensgruppen har besvarat enkäten. Av svaren framgår att de som besvarat enkäten är övervägande positiva till arbetet.

Deltagarna är verksamma i olika organisationer och förvaltningar och var och en har olika kompetenser och erfarenheter. Fyra av fem ansåg att deras kompetens i ganska hög grad har tillvaratagits i referensgruppen. Den femte personen är verksam i ett område som inte har med socialt eller pedagogiskt arbete att göra varför hans kompetens av naturliga skäl inte utnyttjats så mycket.

Alla har känt sig delaktiga i Fristadsbarn. Positivt har varit att man har ”tagit ett helhetsgrepp om barnet och familjens situation”. Likaså att ”man lyckats nå så bra kontakt med föräldrarna samt att bland annat speciallärare anammar nya arbetsmetoder”. Positivt har även varit ”en större inblick i de problem som finns med barnen/föräldrarna”. Dessutom att ”så många till sist blev intresserade”. ”Bra för barnen, föräldrarna och lärare”.

Negativt som lyfts fram är ”att lokalen finns utanför skolan”, ”kostnaderna är inte budgeterade i skolans pengar”. En ytterligare kommentar är ”problem med att utnyttja resurser optimalt” och att ”det har funnits olika mål i de olika kommunala förvaltningarna”. En annan har svarat att det varit negativt att ”inte socialtjänsten varit mer involverad”. Som negativt har också lyfts fram att detta varit en ”isolerad insats”.

Vad gäller arbetet med den lokala referensgruppen har man uppfattat det som positivt att det funnits delaktighet från flera förvaltningar. Det ”för processen vidare”. Att man ”får en samlad bild mellan olika aktörer”. En av deltagarna menar att just att det har funnits en lokal referensgrupp har möjliggjort att utvecklingsarbetet över huvud taget kunnat genomföras. Denne deltagare tar även upp att det varit positivt vad gäller ett eget lärande.

Negativa aspekter som tas upp är att det har varit svårt att hinna med och att deltagandet har varierat. En av deltagarna ser inget negativt med lokala referensgruppen.

En annan fråga har varit hur viktigt man har ansett det vara att engagera en lokal referensgrupp. Samtliga har svarat att det varit ganska eller mycket viktigt.

Diskussion

De flesta föräldrar, lärare och representanter för referensgruppen har varit övervägande positiva till Fristadsbarn.

För föräldrarna har det varit viktigast att barnet tydligt har visat att de har uppskattat att gå till gruppen. Antingen genom frånvaro av protester eller genom att aktivt dela med sig av sina upplevelser. Alla föräldrar har på olika sätt lyft fram det positiva mötet med gruppledarna, såväl för egen del som för deras barn, vilket skapat trygghet och tillit. De har alltid känt sig välkomna med frågor och har känt att de fått tillräcklig information. Denna aspekt är något som även lärargruppen tar upp och betonar vikten av. Lärarna anser att utsträckningen av föräldrasamarbete i framtiden bör intensifieras ytterligare. De var övertygade om att det är absolut nödvändigt med en god och tät kontakt med föräldrarna för att kunna få deras förtroende att hjälpa deras barn på det här sättet. En annan viktig aspekt handlar om att verksamheten varit en tydlig del i skolans arbete men samtidigt fristående från exempelvis socialtjänsten. Detta vill man värna om.

Både lärare och föräldrar har beskrivit att situationen för deras barn vid tiden för erbjudandet var mer eller mindre akut och att man därför inte upplever att man egentligen valde just den här arbetsmetoden framför någon annan. Det viktigaste i det läget föreföll vara att kunna erbjuda och ge barnet något positivt över huvud taget. Utbudet var alltså begränsat, vilket både lärare och föräldrar berättat om. Inte desto mindre har man medvetet från skolan förhållit sig positiva och intresserade till Fristadsbarn, vilket förmodligen har bidragit till att barnen genomgående känt sig utvalda och inte utpekade. Det har varit en förmån att få vara med uttrycker både lärare och föräldrar. Några av representanterna i den lokala referensgruppen talar om vikten av att barnen upplever ett engagerat sammanhang och att insatser som görs måste ske i ett sammanhang där olika intressenter arbetar åt samma håll. I detta ligger också en svårighet, vilket framhålls i svaren, att olika intressenter kan ha olika mål. Där kan den här formen av samarbete överbrygga en del av problemen.

Några av de intervjuade uttrycker en osäkerhet kring hur kostnadseffektivt Fristadsbarn egentligen har varit. Det är en rimlig fråga men ligger utanför vår utvärdering och är generellt en svår fråga att besvara vad gäller behandlingsarbete. Lärarna anser att det är viktigt att man satsar på de yngre barnen, att det är där förändring är mest möjlig, innan svårigheterna har blivit så stora. Utvecklingen hos barnen har i några fall bedömts olika av föräldrar och lärare och för flera av de intervjuade finns en fråga om i vilken grad just Fristadsbarn varit det som möjliggjort barnens positiva utveckling. Andra insatser har gjorts för flera av barnen, exempelvis har någon fått byta till en mindre klass i skolan, och till en del tänker man sig att det handlar om barnens egen mognad.

Oavsett den rimliga osäkerheten kring vilken faktor som varit viktigast är man alltså generellt positiv till arbetet. Vi delar intrycket av att barnen varit i behov av ett mångfacetterat stöd, där Fristadsbarn otvetydig varit en viktig ingrediens i ett större sammanhang. Sammanfattningsvis kan man alltså säga att på samma sätt som barnen i utvärderingen uppmanade gruppledarna att "fortsätta hjälpa andra barn" har samma uppmaning indirekt uttryckts även i denna del av utvärderingen.

Fristadsbarn

Enkät: lärare

Oktober 2002

Ditt namn.....

Barnets namn (förnamn).....

Vi vill att du berättar för oss om dina tankar och erfarenheter om Fristadsbarn. Fyll i en enkät/barn! Enkäterna kommer att ligga till grund för ett gruppsamtal där dessa frågor tas upp.

1. Beskriv din första kontakt med Fristadsbarn! Hur, när och av vem fick du först kännedom om gruppen?

2. Var du delaktig i urvalet av vilka barn som skulle delta i gruppen? Om ja, varför valde du just det barnet?

3. Innan verksamheten startade: vilket var viktigast för dig – att ”ditt barn” fick delta i en gruppverksamhet med uttryckande/expressiva metoder, eller att barnet över huvud taget erbjöds hjälp i någon form?

4. Vilka var dina förväntningar på gruppen för just ditt barn?

5. Har du känt dig delaktig i gruppens arbete, t ex vad gäller information om det enskilda barnet men också om verksamheten, under arbetets gång?

6. I klassrumssituationen: vilka har varit dina egna reflektioner av det enskilda barnet under terapiprocessen.

7. Har ditt barn själv berättat något om gruppen under verksamhetens gång i klassen, för klasskamrater eller för dig?

9. Vad tror du har varit bra för barnet genom att delta i gruppen?

10. Vad tror du har varit mindre bra för barnet genom att delta i gruppen?

11. Har du märkt någon förändring i någon riktning hos barnet? Positivt, negativt eller ingen förändring alls. (Följ upp fråga 2, men ta gärna även upp andra aspekter!)

12. Efter verksamhetens avslut: Vilken betydelse tror du att det hade för barnet att just expressiva metoder användes?

13. Sammantaget: Hur viktig tror du gruppen har varit för just ditt barns utveckling?

1. inte alls viktig
2. ganska oviktig
3. varken/eller
4. ganska viktig
5. mycket viktig

14. Vad har vi glömt att fråga om? Egna kommentarer:

Tack!
Lotta Engström/Cilla Kallenberg

Uppföljning/utvärdering Fristadsbarn 2000-2002

För att utvärdera och följa upp utvecklingsarbetet Fristadsbarn behöver vi få dina synpunkter kring ditt deltagande i den **lokala referensgruppen**. Detta sker som en fortsättning på den utvärdering som gjorts med de barn som deltagit i Fristadsbarns grupper. I den här delen av utvärderingen tas lärarnas, föräldrarnas samt deltagarnas i den lokala referensgruppen synpunkter tillvara. Vi kan komma att behöva följa upp era svar varför vi ber er fylla i namn samt telefonnummer på enkäten. Ni får gärna notera vilka dagar och tider det är säkrast att ringa för att nå er! Enkäten skickas till Cilla Kallenberg, Vibydal, 640 50 BJÖRNLUNDA senast under vecka 47. Tack på förhand!

Namn, telefon samt lämpliga tider:

.....
1. Beskriv din första kontakt med Fristadsbarn!

.....
2. Vad var skälet till att just du ombads delta i den lokala referensgruppen?

.....
3. Vad gjorde att du valde att delta: – Vilka aspekter talade för ditt deltagande och vilka aspekter talade emot?

.....
4. I vilken utsträckning har din kompetens och dina synpunkter utnyttjats i Fristadsbarn?
(ringa in en siffra!)

1.	2.	3.	4.	5.
Inte alls	lite	varken eller	ganska	mycket

Kommentar:.....

5. I vilken utsträckning har du känt dig delaktig i Fristadsbarn?
(ringa in en siffra!)

1.	2.	3.	4.	5.
Inte alls	lite	varken eller	ganska	mycket delaktig

Kommentar:.....

6. Vad anser du har varit positivt med Fristadsbarn? (Vi är intresserade av synpunkter utifrån olika aspekter och intressenter, t ex barnen, föräldrar, lärare, skolan, ekonomi etc.)

.....

.....

7. Vad anser du har varit negativt med Fristadsbarn? (samma som ovan)

.....

.....

8. Vad har varit positivt med en lokal referensgrupp kring Fristadsbarn? (både för dig själv och för utvecklingsarbetet med Fristadsbarn)

.....

.....

9. Vad har varit negativt med en lokal referensgrupp kring Fristadsbarn? (både för dig själv och för utvecklingsarbetet med Fristadsbarn)

.....

.....

10. Sammantaget: Hur viktigt bedömer du att det är att man i den här verksamheten har engagerat en lokal referensgrupp? (ringa in en siffra!)

1. 2. 3. 4. 5.
Inte alls lite varken eller ganska mycket viktigt

Tack!

Cilla Kallenberg och Lotta Engström

PS Skriv gärna egna kommentarer och synpunkter på baksidan! DS